

El doctor Vicenç Navarro ens envia la carta que el diari dirigit per José Antich no va publicar sobre l'activitat antifranquista del prestigiós científic nord-americà Leon Eisenberg, recentment desaparegut

VICENÇ NAVARRO
CATEDRÀTIC DE
POLÍT. PÚBLIQUES (UPF)

La carta al director que 'La Vanguardia' no va publicar

He d'admetre que, per regla general, no llegixo les necrològiques que es publiquen en la premsa. Però sí que vaig llegir a *La Vanguardia* la necrològica d'una persona que vaig conèixer bé, la del professor Leon Eisenberg, de la Universitat de Harvard i abans de la Johns Hopkins, un dels científics nord-americans de major renom internacional en les àrees mèdiques i socials. Era un psiquiatre que va descriure i definir l'autisme, distingint-se per una enorme productivitat científica, que va repercutir sobre la qualitat de vida de milions de persones, no solament dels EUA, sinó de tot el món. Els seus treballs en salut mental han tingut un gran impacte en la comunitat científica. Era lògic que l'obituari (una traducció –sense presentar-la com a tal– al castellà de l'obituari publicat en la premsa nord-americana) se centrés en aquestes contribucions científiques.

El professor Eisenberg, no obstant això, es va distingir en altres activitats i labors, algunes de les quals estan relacionades amb la nostra pròpia història. Va ser una de les persones als EUA que van donar més suport a les forces democràtiques espanyoles que van lluitar tant des de dintre com des de fora d'Espanya contra la dictadura.

El vaig conèixer el 1965 quan l'exili em va portar als EUA. Ell era catedràtic de psiquiatria a la Universitat Johns Hopkins. Jo acabava d'arribar a tal universitat com a professor júnior. Quan vaig arribar als EUA, vaig voler contactar amb les persones que havien lluitat a Espanya amb les Brigades Internacionals, per agrair-los el que havien fet pel meu país. Recordaré sempre el dia que els meus pares –lluitadors antifeixistes, brutalment represaliats per la dictadura– ens van fer prometre, a tots els seus fills, que, si en el futur ens encreuàvem amb membres d'aquelles Brigades, els oferíem la nostra casa com si fos la seva. Per aquest motiu vaig voler agrair-los la seva lluita per la democràcia. Qui nava ser la meua sorpresa quan vaig descobrir que estaven discriminades als EUA i sofrint una enorme repressió, denunciada per pocs intel·lectuals, entre els quals, el professor Eisenberg. Ell em va ajudar a posar-me en contacte amb ells, que vivien gairebé en condicions de clandestinitat.

Així va ser com es va iniciar una relació humana i d'amistat entre ell i jo. Com a membre de la resistència antifeixista espanyola, vaig poder constatar l'enorme ajuda que el professor Eisenberg va prestar a la lluita democràtica a Espanya des de l'exterior, convertint-se en una peça clau en l'entramat que va lluitar pel nostre país. La història d'aquesta ajuda no s'ha escrit ni s'ha agraït la labor dels antifeixistes de l'exterior. Comença ara a Espanya a reconèixer-se i homenatjar-se, a descriure's els directors de cine de Hollywood que van donar suport a les forces antifeixistes, sent part d'aquest descobriment el documental *Hollywood contra Franco*. Però va haver-hi també intel·lectuals pertanyents al món científic que, arriscant les seves carreres, van donar suport a les forces democràtiques espanyoles, sent el professor Eisenberg un d'ells.

Per això vaig enviar la següent carta al director de *La Vanguardia*, en la qual donava a conèixer aquesta dimensió humana i política del professor Eisen-

berg informant el lector espanyol de la seva contribució a la lluita antifeixista. La carta era la següent:

«Carta al director de *La Vanguardia*

El professor Leon Eisenberg va donar suport a les forces democràtiques a Espanya. El comprensible èmfasi a subratllar els assoliments científics i professionals dels morts recentment no hauria de ser raó per oblidar altres aspectes humans que mereixen ser reconeguts. El professor Leon Eisenberg, catedràtic de psiquiatria infantil de la meua universitat, Johns Hopkins University, no va ser només un gran científic –pioner en el diagnòstic de l'autisme–, sinó que va ser un dels científics nord-americans que van donar més suport a les forces democràtiques que van lluitar contra la dictadura franquista a Espanya. La seva estima per Espanya va fer que donés suport acti-

«Quan el professor Eisenberg donava suport a la resistència, 'La Vanguardia Española' era l'instrument de les forces que van col·laborar amb la dictadura»

vament a la resistència antidictatorial, distingint-se en aquest suport que va honrar la seva trajectòria no solament científica, sinó també humana. Professor Vicenç Navarro. Johns Hopkins University i Universitat Pompeu Fabra».

Em va sorprendre i entristir que *La Vanguardia* no publiqués la carta. Aprofito l'espai que m'ofereix EL TRIANGLE per denunciar tal comportament editorial. Quan el professor Eisenberg donava suport a la resistència antifeixista espanyola en els cinquanta i seixanta, *La Vanguardia* (llavors *La Vanguardia Española*) era l'instrument mediàtic de les forces conservadores que van col·laborar activament amb la dictadura, de la qual es beneficiava. La família Godó, propietària de *La Vanguardia*, va col·laborar activament amb la dictadura, silencià i ocultant l'enorme repressió sobre la qual es basava (per cada assassinat polític que va cometre Mussolini, Franco en va cometre 10.000, segons el professor Malekafis, estudiant del feixisme europeu a la Universitat de Columbia, a Nova York). Tal família va gaudir d'un monopoli

«Com a membre de la resistència antifeixista, vaig poder constatar l'enorme ajuda que va prestar a la lluita democràtica a Espanya des de l'exterior»

mediàtic a Catalunya, pel seu suport a la dictadura, guanyant enormes beneficis com a conseqüència d'aquesta, realitat ocultada i tergiversada en la biografia oficial del comte de Godó. Tal família sabia el que estava ocorrent a Espanya, i va contribuir a això, ocultant-ho i silenciànt-ho.

Un hauria pensat que amb aquest historial seria raonable que, a fi de poder mostrar les seves credencials democràtiques, hauria estat sensible al reconeixement d'aquelles figures internacionals que van col·laborar en la lluita en contra de la dictadura. Segons sembla, prefereixen oblidar-ho i silenciar aquella part de la nostra història. Després de tot, no m'hauria de sorprendre. Considerant el paper que van tenir en aquell període, és comprensible que preferissin silenciar-lo. ©